

Білоцерківська Ю.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ТА КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

В даній роботі розглянуто особливості психологічного захисту у здобувачів вищої освіти інженерних спеціальностей. Це питання представляється цікавим та важливим, так як саме психологічний захист відображає гармонійність розвинутої особистості, адекватність сприйняття оточуючої дійсності, копінг-стратегії людини показують вміння вирішувати особистісні та професійні проблеми. Вивчення особливостей психологічного захисту та копінг-стратегій у сучасних здобувачів вищої освіти інженерних спеціальностей є важливим та закономірним, оскільки це основні процеси, які забезпечують в цілому адаптацію до умов навколишнього середовища.

Теоретичні основи проблеми долання стресу копінг-стратегіями тільки починаються розроблятися, вони тісно пов'язані з проблемою стресу. Копінг та стрес – два неподільних для людини процеси. В концепції стресу Г. Сельє та його послідовників основна увага приділялася аналізу зовнішнього (стрес) фактору, однак, психологи і передусім Р. Лазарус обґрунтували положення про те, що здібність долати стрес у більшості випадків більш важлива, чим природа та величина стресу, частота її дії.

Для визначення копінгів була використана методика «Індикатор копінг стратегій Д.Амірхана». Проаналізував дані можна зробити висновок про переважання копінг-стратегій (вирішення проблем, пошук соціальної підтримки, уникнення проблем) у здобувачів вищої освіти. За шкалою «вирішення проблем» переважає середній рівень, що складає 65%. Високий рівень було виявлено у 16,7%, низький – у 11,7% та дуже низький рівень – у 6,6%. За шкалою «пошук соціальної підтримки» переважає середній рівень, що складає 55%, високий показник за цією шкалою було виявлено у 10%, низький рівень - у 20%, та дуже низький показник за цією шкалою було виявлено у 15% вибірки. За шкалою «уникнення проблем» переважає низький рівень це 58,3%, високий рівень за цим показником було виявлено у 8,4 %, на середньому рівні – у 18,3 %. І за результатами на дуже низькому рівні було виявлено 15% вибірки.

Для визначення основних типів психологічного захисту була використана методика «Діагностика типологій психологічного захисту» Р.Плутчик в адаптації Л.І.Вассермана, О.Ф.Еришеєва, Є.Б. Клубовой. Проаналізував дані можна зробити висновок про те, що характерною особливістю респондентів є яскрава виразність таких механізмів психологічного захисту як «компенсація» та «інтелектуалізація». Дещо рідше у більшості досліджуваних зустрічається «проекція» та «витіснення». В найменшому ступені у респондентів представлені такі захисні механізми як «реактивне утворення» та «регресія». Таким чином, можна прослідкувати тенденцію, що здобувачі вищої світи інженерних спеціальностей доволі успішно справляються з проблемами, труднощами та неприємностями в їхньому житті, вони покладають надію на допомогу і стараються уникати неприємних ситуацій. Вони показують достатньо високий рівень зрілості – не уникати проблем, а вирішувати їх та приймати відповідальність на себе, вирішувати свої проблеми шляхом планування.